

ملحق نهج البلاغه

و

ترجمه آن

به روایت:

احمد بن یحیی بن نافع کوفی

(۴۷۷-۵۵۹ ق)

تصحیح:

محمد جعفر اسلامی

ترجمه:

سوسن عباسیان

مؤسسه خیریه رهروان قائم آل محمد (عج)

سرشناسه : بن یحیی بن نافع کوفی، احمد، ۴۷۷ - ۵۹۹
عنوان و نام پدیدآور : ملحق نهج البلاغه و ترجمه آن
مشخصات نشر : تهران: سنا، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۱۸۰ ص.
شابک : 978-600-5739-68-8
وضعیت فهرست‌نویسی : فیهای مختصر
یادداشت : فهرستنویسی کامل ابن اثر در نشانی:
<http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
شناسه افزوده : اسلامی، محمدجعفر، ۱۳۲۴ -
شناسه افزوده : عباسیان، سوسن، ۱۳۵۲ -
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۱۶۷۶۵

ملحق نهج البلاغه و ترجمه آن

به روایت: احمد بن یحیی بن نافع کوفی

تصحیح: محمدجعفر اسلامی

ترجمه: سوسن عباسیان

ناشر: انتشارات سنا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

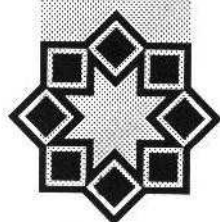
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۳۹-۶۸-۸

□ نشانی: تهران - خیابان انقلاب اسلامی - خیابان ۱۲ فروردین - ابتدای خیابان شهید

وحید نظری شرقی - پلاک ۱۰۰ - طبقه ۴ تلفن: ۶۶۴۱۹۵۹۵ - نمابر: ۶۶۴۱۹۳۳۷

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

پیشگفتار

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

از آنجا که امیرالمؤمنین علی علیه السلام فصیح‌ترین خطیبان است و به قول ابن عباس: «کلام علی، پایین‌تر از کلام خالق و بالاتر از کلام مخلوق است»، لذا در طول تاریخ، عالمان، محدثان و ادیبان بسیاری به تدوین کلمات و خطبات ایشان اقدام کرده‌اند. نخستین کسانی که به این کار پرداخته‌اند، اصحاب خود امام علی علیه السلام در زمان حیات ایشان بوده‌اند؛ مانند حارث اعور همدانی، زید بن وهب جهنی، اصیغ بن نباته، مالک اشتر نخعی و... .

تدوین کلمات و خطبه‌های امیرالمؤمنین علیه السلام بعد از شهادت ایشان نیز ادامه یافت و بسیاری از محدثان عامه و خاصه به این امر اهتمام ورزیدند؛ از محدثان شیعه می‌توان ابوالمنذر هشام بن محمد بن سائب کلبی (در گذشته ۲۰۴ ق)، مسعدة بن صدقة، سید ابوالقاسم عبدالعظیم حسنی، اسماعیل بن مهران و صالح بن ابی حماد را نام برد، و از محدثان عامه می‌توان به محمد بن عمر واقدی (در گذشته ۲۰۷ ق) و علی بن محمد مدائنی (در گذشته ۲۲۵ ق) اشاره کرد.

همزمان بایستی از «جاحظ» شاعر و ادیب معروف عرب (در گذشته ۲۵۵) نام برد که با تألیف کتاب «صد کلمه حکمت»، گزیده‌ای از سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام را به عالم ادب و حکمت اسلام و عرب ارائه کرد و همین امر دو قرن بعد موجب تحریک غیرت «قاضی ناصح‌الدین آمدی» (در گذشته ۵۱۰) گردید که در اعتراض به انتخاب تنها یک‌صد مورد از سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام توسط جاحظ، به تألیف

کتاب عظیم «غررالحکم و دررالکلم» با انتخاب قریب یازده هزار کلمه قصار آن حضرت مبادرت ورزید.

در میانه این اتفاقات بزرگ ادبی و حکمی بود که در پایان سده ۴ ق، عالم و ادیب فرزانه، سید شریف رضی، احادیثی از امیرالمؤمنین علی علیه السلام انتخاب نمود و آن را نهج البلاغه نامید. و از آنجا که نهج البلاغه دارای خطبه‌هایی در غایت فصاحت و بلاغت است، بنابراین، این کتاب، نقطه عطفی برای نوشتن شرح و تفسیر کلام امیرالمؤمنین و نوشتن ملحقات، تزییلات و مستدرکات بر آن شد. قاضی ابویوسف یعقوب بن سلیمان بن داود اسفراینی (در گذشته ۴۸۸ ق) بر نهج البلاغه تذیلی به نام فائدالحکم و فرائد الکلم من کلام علی بن ابی طالب علیه السلام نوشت و در آن بعضی از کلمات امام علی علیه السلام را که در نهج البلاغه نیامده، وارد کرد. خلف بن عبدالمطلب بن محمد (ملقب به مهدی بن فلاح مشعشی حویزی) نیز مستدرکی دیگر به نام النهج القویم فی کلام امیرالمؤمنین علیه السلام تدوین کرد و در آن برخی دیگر از روایات امام علی علیه السلام را که در نهج البلاغه نیست، آورد. همچنین علم الهدی (فرزند فیض کاشانی) نیز کتابی با نام معادن الحکمة فی مکاتب اهل البیت علیهم السلام نوشت و او نیز در کتاب خود به برخی از کلمات و توقعاتی که در نهج البلاغه وجود ندارد، اشاره کرد. عالم دیگری که در این ساحت قلم رانده، محدث ادیب، احمد بن یحیی بن نافع (۴۷۷ - ۵۵۹ ق) است. وی در میان روایات و خطبات امیرالمؤمنین علی علیه السلام خطبه‌هایی را انتخاب نموده که در نهج البلاغه نیست. همچنین در ادامه، برخی از وصایای پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله به امام علی علیه السلام و نیز بعضی از اخبار در فضائل اهل بیت علیهم السلام و چندی از ادعیه از امیرالمؤمنین علی علیه السلام را نیز ذکر کرده است.

اثر حاضر به نام محلق نهج البلاغه، روایت همین احمد بن یحیی بن نافع است، که به اهتمام دانشور گرامی، جناب آقای محمدجعفر اسلامی، مورد تصحیح و تحقیق قرار گرفته، و کتابخانه مجلس شورای اسلامی افتخار دارد که این اثر ارزشمند را به مناسبت ماه مبارک رمضان (تیر ۱۳۹۲) منتشر کرده و در اختیار پژوهشگران معارف اسلامی قرار دهد.

در پایان، ضمن سپاسگزاری از مصحح گرامی، از همکاران محترم مرکز پژوهش و انتشارات کتابخانه مجلس که مقدمات تولید و نشر این اثر گرانبهایه را فراهم آوردند، تشکر می‌کنیم.

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی